

Titel: Kapitel I.

Citation: "Kapitel I.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e44548.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Kapitel I.

Om Omkostninger i Straffesager.

Bestemmelserne i dette Kapitel falde i 3 Grupper, nemlig 1) §§ 474—479, indeholdende materielle Retsregler om Omkostningerne i Straffesager, som forfølges af en offentlig Myndighed (herunder indbefattet Sager, der forfølges i Henhold til § 38), 2) §§ 480—482 med tilsvarende Indhold kor de Sagers Vedkommende, som omtales i syvende Afsnit med Undtagelse af dem, der påtales i Henhold til § 38) og 3) §§ 483—484, indeholdende processuelle Forskrifter, som Emnet nødvendiggjør.

Det ligger i Forholdets Natur, at i de offentlige Straffesager må den foreløbige Udredelse af Omkostningerne påhvile det Offentlige, hvad enten de foranlediges ved Anklagens eller Forsvarets Interesse, se § 474 1ste Stykke. Undtagne fra denne Regel blive kun sådanne Omkostninger i Forsvarets Interesse, som det Offentliges pligtmæssige Omsorg for dette ikke kræver, hvormed ingenlunde er givet, at de iøvrigt kunne betegnes som uforholdne i den Forstand, hvori dette Begreb anvendes i § 480. Herhen hører Vederlag til valgte Forsvarere og til beskikkede Forsvarere, for så vidt en fådan måtte have frafaldet Krav på Godtgjørelse af det Offentlige, samt Udgifter i Anledning af Beviser, som den Sigtede fremskaffer uden Rettens Foranstaltning, jfr. §§ 260 og 293. Det Offentlige uvedkommende ere dernæst også Udgifter, der foranlediges ved Skridt, fom en Trediemand foretager i sin Interesse, f. Ex. når Nogen påanker en Kjendelse, hvorved han kjendes Pligtig at vidne, se §474 2det Stykke. Hvem det tilkommer at beregne Udgifterne for det Offentlige, kan ikke afgjøres ved en almindelig Regel; det beror selvfølgelig på, hvem der har at tage Beslutningen, der medfører Udgiften, og kan altså efter Omstændighederne være en af de i § 474 3die Stykke nævnte

Personer. Beregningen sker efter Regler, som ikke på dette Sted foreskrive«; enkelte Bestemmelser findes på andre Steder i Udkastet, §§ 58, 146, 164; iøvrigt forbliver det ved de gjældende Regler.

Forsåvidt det Offentlige udreder Omkostningerne i Forsvarets Interesse, bliver der ikke spørgsmål om en Erstatningspligt for det Offentlige mod den Sigtede, når Sagen falder ud til Fordel for denne. Med Hensyn til sådanne Udgifter, som det Offentlige ikke har båret, men hvilke dog ikke kunne betegnes som uforholdne, kunde der vel i og for sig blive spørgsmål om at pålægge det Offentlige Erstatningspligt under Betingelser, svarende til dem, der gjælde for en privat Sagfører i civile Sager og for en privat Anklager. Men en Regel herom kan ikke træffes uden at føre til langt videre gående Konsekvenser, dels med Hensyn til andet, ofte meget betydningsfuldere af Straffesagen følgende Tab for den Sigtede, dels med Hensyn til mange andre Forhold udenfor Strafferetsplejen. Det gjælder med andre Ord her et Principspørgsmål, som rækker langt ud over Straffeprocenloven, og det kan ikke være denne Lovs Opgave på et enkelt Punkt at give dette spørgsmål en Løsning, forskjellig fra den ellers gjældende Ret. Som en følge heraf handle de følgende Paragrafer kun om den Sigtedes og Trediemands Erstatningspligt mod det Offentlige.

Hvad nu den Sigtedes Pligt at erstatte de Omkostninger, som det Offentlige har måttet udrede, angår, kunde der ikke være Tale om at bevare de Regler, som hjemles i den nugældende Ret. Det tør ansees for anerkjendt, at disse Regler stå i afgjort Strid med almindelige Retsgrundsætninger. Andetsteds, hvor man tidligere har kjendt lignende Regler, ere de også aldeles opgivne. Der hersker herom fuldstændig Enighed i Videnskaben såvelsom i alle de nyere Straffeprocenlove. Det er anerkjendt, at Sagens Omkostninger kun

bør pålægges den Sigtede, når han findes skyldig, undtagen for så vidt Omkostningerne måtte være forårsagede ved hans tilregnelige og retstridige Handlinger og Undladelser. Dette Sidste er selvfølgelig noget ganske Andet end, at den Sigtede allerede skulde være pligtig til

at erstatte Omkostningerne, når han ved Handlinger, for hvilke han bærer Skylden, men som ikke ere forbudte, fremkalder Skinnet af Strafskyld mod sig. Disse sætninger udtaler Udkastet i § 475 1ste Stykke og § 477. De i § 475 givne Undtagelser fra eller nærmere Bestemmelser af Hovedreglen i Paragrafen må alle betragtes som selvfølgelige. Hvad færlig de i Paragrafens sidste Stykke nævnte Udgifter angår, hidføres disse ved den almindelige Organisation af de i Straffesager virksomme Myndigheder, ikke ved den enkelte Sag. Reglen i § 476 er den sædvanlige i de nyere Love; nogle gå dog videre med Hensyn til det solidariske Ansvar, uden dog at gjøre det ganske almindeligt. I Kommissionsbetænkningen til den württemb. lov, hvis § 334 stemmer med Udkastet, begrundes det blot Fakultative ved den Betragtning, at ellers den mindst Skyldige, når han har Formue, kommer til at betale for de Uformuende, hvis Skyld er større. Reglerne i § 478

behøve ingen Forklaring Hvad § 479 2det Stykke angår, have flere Love den ubetingede Regel, at den pågældende Private skal erstatte det Offentlige Udgifter, og navnlig tage Motiverne til det tyske Udkast (§ 423) levende Ordet for en sådan Bestemmelse, under Henvielse til Misligheder, som Fritagelsen for en sådan Pligt efter Erfaringens Vidnesbyrd har medført. Når Udkastet også her foretrækker den fakultative Regel, er det navnlig, for at ikke Omkostningsspørgsmålet skal lægge Hindringer i Vejen for en Tilbagebetaling af Andragendet under Omstændigheder, hvor Tilbagebetalingen må ansees som det Ønskeligste.

I den anden Gruppe af Bestemmelser i Kapitlet måtte der skjælnes imellem de Tilfælde, hvor en privat Anklager optræder i Henhold til § 40 1ste Stykke, og andre Tilfælde af privat Anklage (§ 39 og § 40 2det Stykke). Hvad hint Tilfælde angår, følger det af den Betragtning, hvorpå Udkastet grunder den subsidiære Privatanklage, at det Tab, som lides ved, at den Sigtede, der findes skyldig, ikke formår at erstatte Omkostningerne, må falde på det Offentlige i samme Udstrækning, som når Sagen er forfulgt af offentlige Myndigheder. Derimod må den

private Anklager bære disse Udgifter, når Sagen ikke ender med Domfældelse, og endda erstatte den Sigtede Udgifter, denne har havt, og som ikke vare uforholdne. Vilde man pålægge det Offentlige den foreløbige Udredelse af Udgifterne uden Sikkerhed, vilde det imidlertid let kunne blive Tilfældet, at de ikke kunde erholdes hos den private Anklager, hvor denne er pligtig at bære dem. Herimod er der fåmeget mere Grund til at sikre det Offentlige, som der derved tillige kan opnåes en vigtig Garanti mod Misbrug af den subsidiære Privatanklage. Derfor har § 480 foreskrevet, at det Offentlige vel foreløbig udreder Udgifterne væsentlig på samme Måde, som når Sagen forfulgtes af de offentlige Myndigheder, men at Anklageren er pligtig til at stille en passende Sikkerhed i rede Penge for Tilbagebetalingen til det Offentlige, når denne påhviler ham, som og for hvad han kan komme til at erstatte den Sigtede.

I andre private Straffesager har § 481 med Hensyn til den foreløbige Udredelse af Udgiften væsentlig holdt sig til de civilprocessuelle Regler, kun med nogen i Forholdets Natur grundet Lempelse, hvad den Sigtede angår. Også Paragrafens sidste Stykke har sit Tilsvarende i det civilprocessuelle Udkast.

Mod Bestemmelserne i § 482 kunne neppe Indvendinger gjøres.

Heller ikke turde Reglerne i § 483 og § 484 trænge til Forklaring. Ved § 484 2det Stykke jævnføres § 58 og Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning m. v. § 104.